

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร

ข้อมูลเชิงปริมาณได้มาจากการเก็บข้อมูลจากประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา จำนวน 106 คน จาก 43 โรงเรียน

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ใช้เลือกแบบเจาะจงจำนวน 10 คน ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 1, 2 และ 3

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	โรงเรียน (โรง)	ครูสอนอิสลามศึกษา
			ประชากร (คน)
1	เมือง	10	18
2	รามัน	8	14
3	กรงปินัง	2	5
4	บันนังสตา	7	21
5	ยะหา	7	21
6	กาบัง	4	13
7	ธารโต	2	4
8	เบตง	3	10
รวม	8 อำเภอ	43	106

(ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต1, 2, และ 3 ปีการศึกษา :2550)

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียว แบบภาคตัดขวาง(Cross-sectional) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ก. **แบบสัมภาษณ์** เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ข. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ได้นำมาจากการประมวลและดัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (อามีเนาะ มามู 2544 : 167-175 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 ; นิตยา มัสเยาะ 2545 : 70-73 ได้ค่าความเชื่อมั่น .91 ; ณรงค์กร ชำนาญเวช 2536 : 215-229 ความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ และเฉลิมพล และชั้น 2550 : 147-153 ได้ค่าความเชื่อมั่น .97) ซึ่งจะใช้กับครูผู้สอนอิสลามศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด ถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนการสอน
2. ด้านการดำเนินการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับซึ่งจะทำการวัดระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา โดยมีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึงระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึงระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึงระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึงระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผนการสอน
2. ด้านการดำเนินการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับซึ่งจะทำการวัดระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา โดยมีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึงระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึงระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึงระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึงระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา

3.3.2 วิธีการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์
  - 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
  - 1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตให้ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1.3 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

- 1.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร

2. การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษารูปแบบการเขียนแบบสอบถามจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาที่จะทำการศึกษาทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 116-117) ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ข)

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Coefficient Alpha) ทั้งฉบับ .805 และรายด้าน โดยแบ่งเป็นด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน จำนวน 35 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .913 ส่วนด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอน จำนวน 36 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .959

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน

3. ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน แล้วนำดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ก. **แบบสัมภาษณ์** ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็น หารายด้านทั้ง 4 ด้าน ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

ข. **แบบสอบถาม** ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา เป็นรายด้านและหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยให้คะแนน ตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127 อ้างถึงในคลมมรรจน์ บากา และ เกษตรชัย และหีม, 2548 : 82) โดยแบ่งช่วงของค่าตัวกลางเลขคณิต 5 กลุ่ม ในการแปลความหมาย ดังนี้ คือ

1.00 -1.49 หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด
1.50 – 2.49 หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
2.50 – 3.49 หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
3.50 – 4.49 หมายถึง	ปฏิบัติมาก
4.50 – 5.00 หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด

4. แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา มาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งใช้ค่าสถิติ

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ (percentage)

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์มูลค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นปลายเปิด เสนอในรูปแบบของความเรียง โดยเรียงตามลำดับความถี่

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean)

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2-3 มาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) หาค่าตัวกลาง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

นำค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) แต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนน แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ

4. ค่า T-Test ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

5. ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)